

Täysistunto

Torstai 17.6.2021 klo 16.00—18.02

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 15/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.51 **Suna Kymäläinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensimmäiseksi haluan kiittää valiokuntaa tästä yksimielisestä mietinnöstä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia, jotta helpotetaan tavaraliikenteen ohjausta ja hallintaa Suomen ja Venäjän välisillä maantieraja-asemilla. Rajan ylittävien ajoneuvojen osalta voidaan automaattista tunnistusta hyödyntäen kerätä tietoja. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. heinäkuuta 2021.

Asiantuntijakuulemisessa esitystä on laajasti pidetty kannatettavana ja kokeilua hyvin toimineena. Valiokunta pitää hyvänä, että kokeiluun pohjautuva järjestelmä on tarkoitus vakinaistaa, ja katsoo, että tulee myös harkita järjestelmän laajentamista muille raja-asemille. Asiantuntijakuulemisessa on toivottu, että järjestelmä pysyy ilmaisena myös tulevaisuudessa.

Valiokunnan huomiota on asiantuntijakuulemisessa kiinnitetty siihen, että lakiehdotukseen lisättyä automaattisen tunnistamisen mahdollisuutta rajanylityspaikan lisäksi pysäköintialueella tulee vielä arvioida tietojen käyttötarkoitussidonnaisuuden ja minimointiperiaatteen näkökulmasta. Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että pysäköintialueella selvästi tiedotetaan automaattisesta tunnistuksesta ja tietojen keruusta. Tällöin tulee tiedottaa siitä, koskeeko tunnistaminen koko pysäköintialuetta vai vain osaa siitä. Koska kyse on kansainvälisestä rajanylityspaikasta, asiasta tulee tiedottaa rajavaltioiden virallisten kielten lisäksi ainakin englanniksi.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää hyvänä, että automaattisella tunnistamisella voidaan tehostaa jonotusjärjestelmän hallintaa ja vaikuttaa asiantuntijakuulemisessa esille tuotuihin kokeilun aikaisiin väärinkäytöksiin. Asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että laissa tulisi henkilötietojen poiston lisäksi säätää henkilötietojen anonymisoinnista, jotta tiedot olisivat hyödynnettävissä liikenteen ohjaus- ja hallintatehtävissä, toiminnan kehittämisessä sekä tarvittaessa myös arkistointi-, tilastointi- ja/tai tutkimuskäytössä. Valiokunta toteaa, että EU:n yleisen tietosuojasetuksen tultua voimaan lähtökohtaisesti vain välttä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2021 vp

mätön kansallinen lainsäädäntö on mahdollista. Kun henkilötiedot on anonymisoitu, ne eivät ole enää henkilötietoja eikä EU:n yleinen tietosuojasetus siten enää koske niitä. Valiokunta korostaa, että mikäli tietoja halutaan käyttää yllä mainittuihin tarkoituksiin, pelkkä pseudonimisointi ei riitä vaan tiedot tulee anonymisoida.

Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa seurataan järjestelmän toimivuutta sekä sen kehittämisestä ja mahdollisesti käyttöön ottamisesta muillakin raja-asemilla että mahdollisten väärinkäytösten torjumiseksi.

Valiokunta kiinnittää liikenne- ja viestintäministeriön virkamiesjohdon huomiota lainvalmistelun suunnitteluun ja pitää välttämättömänä, että ministeriö ryhtyy toimenpiteisiin lainvalmistelun parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on tehnyt lainsäädäntötekniisiä muutoksia pykälän muotoiluun. Mietintö on yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Soinikoski, olkaa hyvä.

17.55 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Ehdotetulla lakimuutoksella lakiin lisättäisiin uusi pykälä tavaraliikenteen ohjauksesta ja hallinnasta Suomen ja Venäjän välisillä maantieraja-asemilla. Lakimuutoksen perimmäinen tarkoitus on sujuvoittaa Suomen ja Venäjän välisen rajan tavaraliikennettä Euroopan unionin ulkorajalla ja sitä kautta vauhdittaa vientiä ja parantaa yritysten kilpailukykyä.

Nostan liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenenä muutaman keskeisen huomion valiokunnan mietinnöstä:

Liikenteen ohjaus- ja hallintapalveluiden kokeilut ovat toimineet hyvin, ja valiokunta katsoo, että hallituksen esityksessä osoitettu järjestelmä on tarkoituksenmukaista vakinaistaa. Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös väärinkäytöksiin, jotka on syytä ottaa vakavasti. Valiokunta on pitänyt tärkeänä, että jatkossa järjestelmän toimivuutta seurataan tarkasti ja myös harkitaan sen käyttöönottamista muille raja-asemille.

Lainvalmisteluun liittyen valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota siihen, ettei liikenne- ja viestintäministeriö säännönmukaisesti varaa riittävästi aikaa lausuntokierrosta varten. Tämä epäkohta ilmeni valiokunnalle annetusta selvityksestä. Onkin tärkeää, että ministeriö ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin lainvalmistelun parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Vaikka tämä kyseinen hallituksen esitys on luonteeltaan melko tekninen, se on erittäin kannatettava ja huomattava parannus kohti sujuvampaa rajaliikennettä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Torniainen, olkaa hyvä.

17.56 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen esitteli tämän hallituksen esityksen erittäin hyvin. Ja kun katsoo tuota valiokunnan mietintöä ja myöskin hallituksen esitystä, niin vaikka ne ovat hyvin teknisluontoisia ja myöskin lyhyitä, niin tämä on erittäin merkittävä lakimuutos meillä, lain vakinaistaminen sille kokeilulle, mikä on tuolla Vaalimaan rajanylityspaikalla ollut. Se kokeilu siellä rajanylityspaikalla on osoittanut toimivuutensa. Siellä on rekkojen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2021 vp

rajanylitys suvujoitunut erittäin hyvin kokeilun aikana, ja on hyvä, että tämä käytäntö nytten sitten vakinaistetaan.

Valiokunnan kuulemisessa, joka suoritettiin erittäin nopeasti, tuli hyvin esille myöskin se, että tätä järjestelmän toimivuutta tulee seurata ja sen kehittämiseksi tulee myöskin ottaa mahdollisuuksia laajentaa tämä kaikille rajanylityspaikoille Suomen ja Venäjän välillä. Täytyy muistaa, kun tämä kokeilu on ollut nytten Vaalimaan rajanylityspaikalla, että myöskin Nuijamaan rajanylityspaikalla on erittäin vilkas rajaliikenne. Rekat ylittävät rajan siellä, itse asiassa Nuijamaan rajanylityspaikka on vilkkaampi... [Suna Kymäläisen mikrofoni avautuu, jolloin puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni meni pois.

Ja näyttää keskeyttäneen varapuheenjohtajan puheenvuoron, mutta pyrin jatkamaan sitä.

Kaiken kaikkiaan tämä hallituksen esitys on hyvä, mutta sitten se, mihin valiokunnassa kiinnitettiin huomiota, on omasta mielestäni tärkeä seikka, se, että kun liikenne- ja viestintäministeriö laittaa lausunnolle hallituksen esityksiä, niin sille lausuntokierrokselle tulisi varata riittävästi aikaa. Ja tässäkin hallituksen esityksessä kävi sillä tavalla, että oikeusministeriön huomiot lakiehdotukseen saatiin vasta eduskuntakäsittelyn aikana. Itse toivon, että tätä myöskin sujuvoitetaan ja tähän kiinnitetään huomiota.

Mutta, arviosa puhemies, kuten totesin, erittäin kannatettava ja eteenpäin vietävä hallituksen esitys. Itsekin kun tulen sieltä kaakkoisrajalta, niin muistan ne pitkät rekkajonot, jotka ovat siellä olleet teiden varsilla. Ja kun sinne on rakennettu nyt ne isot, kalliit rekka-parkit, niin toivon, että myöskin niiden toiminta saadaan sujuvaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä valiokunnan puheenjohtaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

17.59 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Pahoittelut varapuheenjohtaja Torniaiselle, että todella epähuomiossa tässä painoin mikrofonin välillä poikki. Minulla ei ole ollut tarvetta eikä tarkoitusta lainkaan rajoittaa, missään vaiheessa, varapuheenjohtajan puheenvuoroja. Päinvastoin, olen oikein mielelläni niitä kuunnellut.

Mutta todellakin syy, miksi varasin vielä puheenvuoron, on tämä, mihin tällä esityksellä pyritään. Eli todellakin ennen vuotta 2014 niin Vaalimaan rajanylityspaikan kuin Nuijamaan rajanylityspaikan läheisyydessä oli jopa kymmenien kilometrien pituisia rekkajonoja, jotka aiheuttivat erityisesti liikenneturvallisuudelle ja sujuvalle liikenteelle hyvin vakavia haittoja. Tarpeeseen sujuvoittaa tätä liikennettä vastattiin muun muassa tällä ennakkovarauspalvelulla, ja se on osoittautunut toimivaksi järjestelmäksi. Se on tasoittanut raskaan liikenteen liikennemääriä, vähentänyt jonotusta, sujuvoittanut liikennettä ja lisännyt liikenneturvallisuutta. Ja tosiaan tuolloin, ennen tämän ennakkovarausjärjestelmän käyttöönottoa, ei ollut jonotusjärjestyksessä tällaista kontrollia, mihin tämä nyt on auttanut.

Tämä esitys auttaa yritysten kuljetusten suunnittelua ja ennustettavuutta ja myös mahdollistaa kuljettajien työ- ja lepoaikojen paremman suunnittelun.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2021 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 85/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisäl-
lön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.